

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ

Η ηθική είναι ο κλάδος της φιλοσοφίας που ασχολείται με τις ηθικές αρχές ή τη διάκριση μεταξύ σωστού και λάθους. Η ιατρική ηθική ή δεοντολογία, ή η δεοντολογία της εργοθεραπείας, είναι «η αναλυτική δραστηριότητα στην οποία οι αντιλήψεις, οι εικασίες, οι πεποιθήσεις, οι συμπεριφορές, τα συναισθήματα, τα αίτια και τα επιχειρήματα που υπόκεινται της ιατρικο-ηθικής λήψης αποφάσεων εξετάζονται κριτικά» (Gillon 1985/1986). Οι ηθικές αποφάσεις είναι «εκείνες που αφορούν στους κανόνες (νόρμες) ή στις αξίες, το καλό και το κακό, και τι πρέπει και δεν πρέπει να γίνει». Ως εκ τούτου, τα επαγγελματικά έγγραφα που προορίζονται για να ρυθμίσουν τη συμπεριφορά των επαγγελματιών ονομάζονται κώδικες δεοντολογίας.

Οι κώδικες αυτοί δίνουν έμφαση σε καταστάσεις που ο επαγγελματίας ενδέχεται να αντιμετωπίσει και οι οποίοι έχουν μια ηθική διάσταση. Για παράδειγμα, ο *Κώδικας Δεοντολογίας και Επαγγελματικής Συμπεριφοράς του Βρετανικού Κολεγίου Εργοθεραπευτών* (Code of Ethics and Professional Conduct of the UK College of Occupational Therapists) (2005) δηλώνει ότι:

Οι εργοθεραπευτές θα πρέπει να παραπέμπουν τους ασθενείς τους ή να συμβουλεύονται άλλους φορείς παροχής υπηρεσιών όταν απαιτείται επιπλέον γνώση και εμπειρία.

Το παραπάνω υποδηλώνει ότι η γνώση των ορίων της ικανότητας του ατόμου αποτελεί ένα ηθικό ζήτημα παρά απλώς ένα κλινικό. Με άλλα λόγια, δεν είναι μόνο αναποτελεσματικό αλλά και ηθικά λανθασμένο να παρέχεται θεραπεία όταν δεν υπάρχει η απαιτούμενη γνώση και εμπειρία. Γιατί αυτό μπορεί να είναι ένα ηθικό ζήτημα; Αναρωτηθείτε τον βαθμό σεβασμού που δείχνετε στο άτομο το οποίο φροντίζετε, εάν η φροντίδα που του παρέχετε δεν είναι βασισμένη στη γνώση και στην εμπειρία. Υπάρχει πιθανότητα να θεωρηθεί ότι εκμεταλλεύεστε την εμπιστοσύνη που σας δείχνει το άτομο αυτό για το επάγγελμά σας; Είναι σωστές οι ενέργειές σας;

Σκεπτόμενοι το καλό μιας πράξης ή εξετάζοντας ποια μέτρα πρέπει να λάβετε σε μια κατάσταση για να ελαχιστοποιήσετε τη ζημιά, η ερώτηση που προκύπτει είναι η εξής – ποιον ωφελείτε ή ποιον βλάπτετε; Σε οποιαδήποτε επαγγελματική κατάσταση στην οποία καλείστε να εξηγήσετε τους λόγους των ενεργειών σας, η πρώτη σκέψη που αναμένεται από εσάς να κάνετε είναι σχετικά με το όφελος κάποιου άλλου ή άλλων (παρά για το δικό σας όφελος). Συνεπώς, πρέπει να είναι εμφανές ότι επιδιώκете να ελαχιστοποιήσετε τη ζημιά σε κάποιον άλλο ή άλλους, παρά σε εσάς. Σε μια τέτοια σκέψη, που αφορά σε κάποιον άλλον ή άλλους ως αποδέκτες οφέλους από τις ενέργειές σας (ή της μικρότερης βλάβης), αυτό που θα πρέπει βασικά να σας απασχολεί είναι η κατανόηση και η ενσυναίσθηση των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων του άλλου ατόμου. Ο σεβασμός που δείχνετε στην ελευθερία, στα δικαιώματα και στην αξιοπρέπεια ενός ατόμου είναι ο τρόπος μέσω του οποίου μπορεί να αναδυθεί η ηθική συλλογιστική.